

tur, etsi facta vel dicta non fuerint, fieri tamen vel dici potuisse, aut etiam in affectu facientis, vel dicentis fuisse non absurde credi possint. Maria igitur migratura corpore decumbat, ut est humana infirmitas. Porro filiae Jerusalem quæ sursum est, id est angelicæ Virtutes, scientes nimirum quia obsequiis Matris captanda est gratia Filii, visitabant satis officiose Dominam suam, Matrem Domini sui. Et fortasse aliquid huiusmodi primo post salutationis officia locuti sunt ei Angeli; sicut speciem humano vultui, ita sermonem humano nimirum conformantes affectui vel usui :

2. Quid est, obsecro, mi Domina, quod sic ægra videris et languida? quid est quod præter solitum tristis et pigra, ab heri et nudius tertius, sicut solebas, non saneta revisis loca, quorum contemplatione amorem tuum pascebas? Jam per aliquot dies non vidimus te, aut rupem Calvariae ascendentem, ut ibi locum crucis impleres lacrymis; aut ad sepulcrum Filii adorantem gloriam resurrectionis, aut in monte Oliveti deo-culantem extrema vestigia ascendentis. — Ob hoc ipsum siquidam creditur in valle Josaphat commorata (ubi et sepulchrum ejus monstratur, ut ait Beatus Hieronymus, in ecclesia miro lapideo fabricata tabulatu), ne scilicet a sanctis locis longius recederet, sed sæpius ea invisens licet omnia memoria teneret, formam tamen gestorum, velut corporaliter in ipsis effigiatam locis, dulcius amplecteretur, ut vel sic suum aliquatenus amorem solaretur.

3. Causam itaque percunctantibus illis, cur ab his modo vacaret, et ex toto decumberet: Languo, inquit. Quare langues? Languor enim quem locum in corpore tuo reperit, in quo salus mundi tam diu habitavit? De corpore illius Filii tui virtus exibat et sanabat omnes, adeo ut etiam fimbria vestimenti hæmorrhœissam sanaret (*Matth. ix, 20-22; Marc v, 25-34, et Luc. viii, 43-48*): et tu quæ tamdiu ipsum in utero, in sinu, in gremio continuisti, ulli infirmitati, aut languori vel accessibili esse potuisti? Non est, inquit, quod id miremini, si illud ipsum corpus Filii mei, quale aliquando fuerit recorderimini. Et ipsum enim quam infirmum, quantisque defectibus subditum fuerit, voluntate tamen, ego novi quæ ipsum in utero alui, uberibus lactavi sinu fovi: nec solius infantia, sed et sequentium defectus ætatum vidi, et eis, ut potui, ministravi: ad extremum non sine passione mea, ludibria et supplicia passionis et crucis aspexi, per singula discens quam vere de eo noster Isaias dixerit, *Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit (Isai. llii, Matth. viii, 17)*. Cur ergo doleam non eum meo dedisse corpori, quod suo non dedit? Non sum ita delicata aut superba, ut quod ille dignatus est pati, ego quantalacunque ex parte pati non possim aut nolim. Et ille quidem misericordii voluntate, ego naturali necessitate. Sane aliud est sanitas, aliud est sanctitas. Sanctitatem

A dedit corpori meo, concepti sui corporis, sacramento: sanitatem se daturum promisit, suscitati corporis exemplo. Denique, ut minus miremini languorem meum, amore languo. Languo plus impatientia amoris, quam passione doloris: plus vulnerata charitate, quam gravata infirmitate.

4. Heu! inquit illi, quam frequentes, imo continuæ causæ languoris! Bone Jesu, quomodo hæc Mater tua postquam te genuit, nunquam fere nisi in languore fuit! Primo languit timore; postea, dolore; nunc, amore. Timore, a nativitate usque ad passionem, cum semper vitam Filii insidis appeti videret: dolore, toto tempore passionis, donec redivivum reciperet: nunc amore et desiderio felicius, sed mirabilius cruciatur, quia sedentem in celo non tenet. Quomodo, Jesu bone, qui summi fructus es gaudii, tam longi factus es illi causa martyrii, ut charissimam tibi ipsius animam, tot et tam acuti sine cessatione pertranseant **1032** gladii? Sed obsecramus te, Domina, quid vis faciamus tibi? Vis saltem ut resideat hic iste Gabriel symmystes tuus, ut assideat et ministret tibi, qui ab initio conscius et minister mysterii tui, custos quoque tui cubiculi meruit deputari? Non opus est, inquit Virgo. Sufficit mihi meus novus in carne angelus, discipulum dico quem diligebat Jesus, cujus me dilectionis hæredem reliquit, cum illum mihi, et me illi in cruce commendavit: cujus obsequio nihil mihi gratius, quia conversatione et affectu nihil castius, moribus nihil suavius, nihil sincerius fide, nihil sanctius sermone. Nos ergo, aiunt illi, in quo tibi esse poterimus officiosi? *Filiae*, inquit, *Jerusalem, nuntiate dilecto quia amore languo*. Ipse novit quomodo meo medendum sit languori.

5. At nosti, inquit, quia cum sciat omnia, de multis quasi nescius interrogat. Si ego quæsierit, quid illud sit quod tuo vulnere velis adhiberi, quid respondebimus ei? Sodales, inquit, estis sponsi? Gabriel iste meus paronymus: non puto vobis esse celandum amoris mysterium. Dicam igitur: tantum ne judicet temeraria, quod majora me quærere videar. *Osculetur me osculo oris sui*. Si quid mihi conscia essem, contenta essem cum Maria Magdalene osculo pedum, ubi indulgentia sumitur delictorum. Sed quia in omni vita mea non me reprehendit cor meum, non puto me arroganter flagitare de osculo oris, gratiam gaudiorum. Cur autem arrogans videar, si illud os mihi reposco, quod de me sibi formavit ipse conditus et conditor? Cum parvulum tenebam inter brachia, quoties osculari speciosum forma præ filiis hominum mihi libebat, satis licebat: nunquam faciem avertebat, nunquam matrem repellebat. Et si fortassis impatientia desiderii eram nimia; ipse tamen more suo, morem matri gerebat. Gaudebat eam replere gratia, quæ diffusa erat in labiis ejus, et dulcedine qua totus erat plenus, totus concupiscentia et desiderium, castarum scilicet animarum. Unde sicut ipse de se

confitetur, *Qui edunt me adhuc esurient, et qui bibunt me adhuc sitient (Eccli. xxiv, 29, et Joan. vi, 35)*: quanto gratiam oris illius gustavi suavius, tanto nimirum repeto nunc ardentius. Crevit quidem gloria et majestate: sed nihil ab illa ingenua mutatus est mansuetudine et bonitate. Nihil ad illum illud superbiæ sæcularis elogium: « Honores multo tant mores. » Sublimior est, sed non superbius; gloriosior, sed non dedignantior. Non fastidiet matrem quam elegit, nec æternam electionem suam novo judicio reprobat.

6. Ne timeas, Maria, ait Gabriel more suo: invenisti enim gratiam apud Deum. Etiam in cæteris qui longe jacent tuis sub vestigiis, probare consuevit improbitatem hujus affectus et precis; qui nihil nimirum, aut injuriosum sibi deputat, quod in cum vera duntaxat charitas præsumat. Et conversus ad sociam multitudinem: Eamus, inquit, eamus ne ipsi Filio facere videamur injuriam, si gloriam Matris differamus. Cum ergo reversi nuntiassent hæc Domino suo, quid putamus Jesum nisi tale aliquid locutum? Ego sum qui patrem et matrem filiis honorandos commendavi; ego ut facerem quod docui, et exemplo essem aliis, ut Patrem honorarem, in terram descendi: nihilominus, ut Matrem honorarem, in cælum reascendi. Ascendi et præparavi ei locum, thronum gloriæ; et a dextris Regis Regina coronata condeat in vestitu deaurato, circumdata varietate. Neque hoc dico, quod in parte thronus ei collocetur: quin potius ipsa erit thronus meus. Veni igitur, electa mea, et ponam in te thronum meum. In te mihi quamdam regni sedem constituam, de te judicia decernam, per te preces exaudiam. Nullus mihi plus ministravit in humilitate mea. Communicasti mihi præter alia quod homo sum: communicabo tibi quod Deus sum. Flagitabas osculum oris, quinimo tota de toto osculaberis. Non imprimam labia labiis, sed spiritum spiritui osculo perpetuo et indissolubili: quia concupivi speciem tuam, etiam desiderantius quam tu meam; nec satis glorificatus videbor mihi, donec tu conglorificeris. Gloria tibi, Domine Jesu, subintulit chorus Angelorum. Gloria tibi, Domine Jesu, ingeminet cœtus fidelium. Glorificatio Matris tibi proficiat ad gloriam, nobis ad veniam; te præstante cui est honor, et gloria, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

1033 SERMO III.

De quiete spirituali.

1. *In omnibus requiem quæsi* (*Eccli. xxiv, 14*). Grata quies fessis. Grate igitur et opportune vobis, qui fessi estis, dies iste quietis et feriationis intervenit, ut dum sanctæ Dei Genitricis requiem celebramus, non solum corpora recreentur hac diurna quiete a labore messis, sed etiam corda respirent in recordationem et amorem illius æternæ quietis. Et tibi tamen, o fratres, ibi etiam metetis, sed requiem metetis qui nunc laborem hujus messis seminatis. Fructus hujus laboris, illa requies erit: requies a labore, merces pro labore, cujus etiam

A recordatio fideles vires reparat in labore. Umbra est æstuantibus, cibis esurientibus. Sic enim ait illa, quæ memoriam abundantia suavitatis ejus eructabat: *Sub umbra illius quem desideraveram sedi, et fructus ejus dulcis gutturi meo (Cantic. ii, 5)*. O qui laboratis, o qui portatis pondus diei et æstus! sub umbra alarum Jesu invenietis requiem animabus vestris, *firmamentum*, ut scriptum est, *virtutis, tegimen ardoris, umbraculum meridiani (Eccli. xxxiv, 19)*; ut ex sententia cordis sit illa confessio oris: *Domine, Domine, virtus salutis meæ, obumbrasti super caput meum in die belli (Psal. cxxxix, 8)*, in die æstus et laboris, certaminis et tentationis. Cum enim meditatio æternæ requiei captibus laborantium obumbrat, non solum ab æstu tentationum refrigerat, sed etiam ad laborem animos innovat, juxta illud quod scriptum est de asino forti Issachar, *Vidit requiem quod esset bona, et terram quod optima, et supposuit humerum ad portandum (Gen. xlix, 15)*: id est, desiderio illius quietis et hæreditatis sponte humiliavit se ad laborandum. Et iste ergo dicere potuit: *In omnibus requiem quæsi, et in hæreditate Domini morabor*.

2. Felix qui in omnibus laboribus et viis suis requiem quærit beatam: semper festinans ingredi, ut Apostolus monet, *in illam requiem (Hebr. iv, 3)*, ejus desiderio corpus affligens, animum autem jam illi requiei parans et componens: cum omnibus hominibus, quod ex ipso est, pacem habens; requiem et otium Mariæ voluntate præeligens, laborem autem et negotium Mariæ necessitate quidem suscipiens; sed quanta prævalet pace et quiete spiritus adimplens, et semper ad illud unum necessarium de illa multiplici distractione esse recolligens. Homo hujusmodi etiam cum laborat, quiescit: sicut e diverso impius etiam cum quiescit, laborat. Quomodo enim quiescerent, quibus Deus immittit rotam malorum: quibus juravit in ira sua, *Si introibunt in requiem meam? (Psal. xciv, 12)*. Extra illam non est nisi afflictio et miseria; et in circuitu ejus tempestas valida: sicut et in natura rerum fit, ut quidquid extra simplicitatem et unitatem puncti fuerit, in motu et agitatione sit; tantoque concitatore quilibet circulus impetu rotetur, quanto ab immobilitate principii sui, id est, a medietate centri recesserit longius. Sane in circuitu impii ambulant (*Psal. xi, 9*), quibus Deus immittit rotam malorum: ideoque in illam internam et æternam requiem intrare non possunt. Ideo contritio et infelicitas in viis eorum, quia viam pacis non cognoverunt (*Psal. xlii, 3*): quia nec quæsierunt, ut dicere possint: *In omnibus requiem quæsi*; ut videlicet in multiplicitate actuum suorum, quibus turbantur, et turbant, unum quod est necessarium, cogitent aut requirant. Justorum potius est vox illa, qui et dicere possunt, *Unam petii a Domino, hanc requiram. Vultum tuum, Domine, quæsi, vultum tuum requiram (Psal. xxvi, 4, 8)*: qui non nisi quietis illius amore laborant, qui omnino præoptant ingredi putredinem in ossibus suis, ut re-

quiescant in die tribulationis, quam in bonis ducere dies suos, et in puncto ad infernum descendere.

3. Si quis tamen curiosius inquirere velit, cujus potissimum vox illa sit, *In omnibus requiem quæsi*: vox est utique Sapientiæ, vox est Ecclesiæ, vox est Mariæ, vox est cujuslibet sapientis animæ. Sapientia in omnibus requiem quæsi, sed in solis humilibus invenit. Ecclesiæ in omnibus mundi nationibus requiem quæsi, sed in solis credentibus invenit, Maria, sicut et quælibet fidelis anima, in omnibus actionibus suis requiem quæsi; sed hodie **1031** demum invenit, cum post persecutionem Herodis, et fugam Ægypti, post tot insidias et atrocitates Judaicæ impietatis, post tot passiones suas, de passione et morte Filii; postquam tot et tam acerbi ipsius animam pertransierunt gladii, tandem hodie dicere datum est ei: *Convertere, anima, in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi (Psal. cxiv, 7)*. Qui creavit me, creatus ex me, requievit in tabernaculo corporis mei, negare non poterit mihi requiem cœli sui. Qui enim gratiam ultro cumulat aliis, par pari quomodo non referet matri? Perge, Maria, perge secunda in bonis Filii tui; fiducialiter age tanquam regina, mater Regis et sponsa. Requiem quærebas, sed amplioris gloriæ est, quod tibi debetur, regnum et potestas. Indivisum habere tecum cupit imperium, cui tecum in carne una, et uno spiritu indivisum fuit pietatis et unitatis mysterium: dum scilicet salvo honore naturæ, geminato munere gratiæ, juncta est mater in matrimonium. Requiesce igitur, o felix, inter brachia Sponsi. Replicabit tibi ni fallor, inter amplexus et oscula, quam suaviter requieverit in tabernaculo corporis tui, quam suavis in cubiculo cordis tui. Non est injustus Deus, o fratres, ut obliviscatur operis boni: vivit semper apud eum memoria beneficii semel accepti. Beatus, apud quem Deus vel semel requiem invenit in cujus tabernaculo vel hora una requieverit.

4. Ecce nunc quoque Sapientia clamitat in plateis: *in omnibus requiem quæsi*. Pulsavi, nec fuit qui aperiret: vocavi, nec fuit qui responderet. Filius hominis, factus, secundum prophetam, *velut vir vagus, et quasi viator declinans ad manendum (Jerem. xiv, 9, 8)*, non habet ubi reclinet caput suum: foris stat plenus caput rore, et cincinnos guttis noctium. Quis ille in nobis tam humanus atque hospitalis, ut surgat et aperiat ei, et inducat in cubiculum suum; aut certe ostendat ei cœnaculum grande stratum, ubi cum discipulis pascha manducet novum? Hoc enim dico, fratres, nisi requiem quam quærit, invenit apud nos, nec nos optatam requiem invenimus in illo. Ait quidem Dominus per prophetam: *Hæc est requies mea, reficite lassum, et hoc est meum refrigerium (Isa. xxviii, 12)*. *Beatus qui intelligit super egenum et pauperem: in die mala (Psal. xl, 2)* parabit ei Dominus vicissitudine debita requiem et refrigerium. Si ergo humanitatem membris suis exhibitam Deus

A imputat sibi: quanto magis quod ipsius fit spiritui, cum gratiarum actione recolet, *Hospes, inquit, qui et suscepistis me? (Math. xxv, 35)*. Nunquid enim multorum paupertas sanctorum, quæ vagos colligere, esurientes pascere non sufficit, Domino qui magis apud pauperes hospitari consuevit, inhumana et inhospitalis erit? *Super quem autem requiescam, inquit, nisi super humilem et quietum, et trementem verba mea? (Isai. lxxvi, 2)*. O humilitas angusta tibi, ampla divinitati; pauper et insufficientis tibi, sufficiens ei quem non capit orbis: copiose ac deliciose reficiens illum qui et Angelos pascit. *Super quem, inquit, requiescam nisi super humilem?* In omnibus requiem quæsi: sed apud humilem ancillam inveni. Non est inventa similis illi in gratia humilitatis: ideo in plenitudine humilitatis requievit etiam corporaliter omnis plenitudo divinitatis. Quanquam aliter requieverit in Filio: quia etsi Mater humillima, longe tamen Filius humilior. Ideo Spiritus septiformis non solum super ipsum requievit, sed etiam omnibus qui mites et humiles ab eo esse didicerunt, diversas in eo felicissimæ quietis mansiones præparavit; imo totum ipsum quoddam aureum fecit reclinatorium ad quiescendum. Hujus nimirum reclinatorii beatissimam requiem visus est quadam specie prælibasse, qui supra pectus ejus meruit in cœna recumbere.

5. Sed adhuc libet intueri, quam plenum rationis et congruentiæ sit quod ait: *Super quem requiescam nisi super humilem et quietum?* Quomodo namque super inquietum aliquid quiesceret? quomodo super basem, quæ nutaret aut vacillaret, columna immobilis staret? Quis autem nisi humilis, quietus esse potest? quis, nisi humilis in pace quieti et modesti spiritus seipsum possidere potest? Impium projecit ventus a facie terræ (Psal. i, 4), circumferturque omni vento doctrine. *Impius, inquit propheta, quasi mare fervens, quod quiescere non potest (Isai. lvii, 20)*. Fervet ira, **1035** æstuat avaritia, intumescit superbia, se ipsum jugiter pugna quatit intestina, ac seditione collidit domestica. Ut ergo requiescat in vobis, o fratres mei, amator ille largitorque quietis, *dote operam, juxta consilium Apostoli, ut quieti sitis*. Quonam modo istud erit? Dico, inquit, vobis: *Ut vestrum negotium agatis, et operemini manibus vestris (I Thess. vi, 11)*. Opus est onus, quo veluti pondus navibus, ita quies et gravitas inquietis additur cordibus, sed exterioris hominis fundatur atque componitur status. Magnorum initium malorum est, sicut legistis *mulier vaga, quietis impatiens, nec valens consistere in domo pedibus suis; nunc foris, nunc in plateis, nunc juxta angulos insidians (Prov. vii, 10-12)*. Nec sine causa est quod Magister gentium hoc inquietudinis malum sic habet suum pectus, ut non solum correptione, sed etiam separatione censeat illud persequendum, *Rogamus inquit, vos, fratres, corripite inquietos (I Thess. v, 14)*.

Et item in secunda ad eosdem Thessalonicenses, A inter alia quæ super inquietos velut e cœlis tonabat: *Audivimus, inquit, inter vos quosdam ambulantes inquiete, nihil operantes, sed curiose agentes. Hic qui ejusmodi sunt denuntiamus, ut cum silentio operantes, suam panem manducent. Quod si quis non obedit verbo nostro per epistolam, hunc notate: et ne commisceamini cum illo, ut confundatur (II Thess. iii, 11, 12, 14)*.

6. Si quis forte (quod absit!) ejusmodi invenitur inter vos, pulchrius et honestius, antequam tam graviter et publice notetur, ultro confundetur, inde scilicet, quia notabilis est, et dissimulatur; reprehensibilis, et toleratur. Sic autem confundatur, ut confusione corrigatur, correptione lætetur, lætificetque non modo nos, sed Spiritum Dei: qui cum dicat, *In omnibus requiem quæsi*, non invenit eam nisi in quietis, nec præstat nisi quietis. Unde et inquietos per prophetam revocat et compescit: *Si revertamini, et quiescatis, salvi eritis (Isai. xxx, 15)*. Omnes ergo pariter sic operam demus, ut quieti simus, ut in quiete nostra semper in meditatione æternæ quietis occupemur, ac desiderio illius ad omnem parati laborem inveniamur. Hoc nobis impetret beata Dei Genitrix, cujus requiem celebramus, ab eo qui requievit in tabernaculo corporis et cordis ejus. Ipse est requies æterna Christus Jesus; cui est honor, et gloria per omnia sæcula sæculorem. Amen.

SERMO IV

Quod beata Virgo Mariæ et Marthæ officia implevit.

1. *Maria optimam partem elegit (Luc. x, 42)*. Hoc de Maria sorore Marthæ scriptum est: sed in Maria matre Domini plenius et sanctius impletum est. Hodie namque beata virgo Maria optimam partem elegit, imo quam dudum elegerat, hodie perpetuo possidendam accepit: ut scilicet inseparabiliter adhæreat Domino, perenniter fruatur Dei Verbo. Nec alienum aut incongruum, si quod de illa Maria dictum est, in istam transumatur; cum ad convenientiam transformationis, similitudo non solum nominis, sed etiam operis suffragetur. Illa siquidem Dominum hospitio tecti, hæc thalamo suscepit uteri. *Et qui creavit me, inquit, requievit in tabernaculo meo (Eccli. xxiv, 12)*. Illa sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius (Luc. x, 39): hæc sedula circa curam humanitatis ejus, conservabat omnia verba quæ de illo erant, conferens in corde suo (Eccli. ii, 19, 51). Sed et cum evangelizans circumiret Jesus civitates et castella, Maria comes individua vestigiis ejus adhærebat, pendeatque ex ore docentis: adeo, ut nec procella persecutionis, nec horrore supplicii a consecratu Filii et Magistri potuerit absterri. *Stabat, inquit, juxta crucem Jesu Maria mater ejus (Joan. xix, 25)*. Plane Mater, quæ nec in terrore mortis filium deserebat. Quomodo enim morte terreri poterat, cujus charitas fortis ut mors, imo fortior quam mors erat? Plane juxta crucem Jesu stabat, cujus mentem dolor cru-

cis simul cruci figebat, suamque ipsius animam tam multiplex pertransibat gladius, quantis confossum corpus Filii cernebat vulneribus. Merito igitur ibi mater agnita est, et cura ipsius idoneo tutori delegata est, ubi maxime probata est et Matris ad Filium sincera charitas, et Filii de Matre **1036** vera humanitas. Nam alias velut dissimulasse Matrem visus est: sive cum in nuptiis flagitanti miraculum ait, *Quid mihi et tibi, mulier? (Joan. ii, 4)*, sive cum in mediis sermonibus Evangelii dicenti cuidam, *Ecce mater tua et fratres tui stant quærentes te: Quæ est, inquit, mater mea? (Matth. xii, 47, 48)*. Sed et Matri, cum miraculum posceret, sic respondendum erat, ut aliunde quam a Matre se miracula habere significaret: et illi qui sermonem Evangelii parentes annuntiando interrompebat, melius respondere non poterat, ut videlicet spiritualia carnalibus præferenda monstraret. Ac si more suo diceret parentibus, occupatum in negotio Evangelii quærentibus: *Quid est quod me quæritis? Nescitis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse? (Luc. ii, 49)*.

2. Absit enim ut Matrem aspernatus sit, qui tanta cura de parentibus honorandis legem dedit! Absit, inquam, ut et in terra fastidierit Matrem, cujus e cœlo concepivit decorem! Imo potius ordinabat in nobis charitatem, tam verbis quam exemplis nobiscum agens, ut carnalium affectibus necessitudinum, non solum Dei præponamus dilectionem, sed etiam eorum qui Dei faciunt voluntatem. Ille siquidem affectus de cordibus exigitur omnium nostrum, quos summi Patris adoptavit dignatio, quo fideliter dicamus cum ipsius Unigenito: *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis est, ipse meus frater, et soror, et mater est (Matth. xii, 49)*. Prorsus filiis Dei competit vox ista, nec ullum fidelius testimonium reddit ipse Spiritus spiritui nostro quod simus filii Dei, quam ut sonet de cordibus nostris hæc vox Unigeniti Dei. Itaque Mariam, quæ secundum carnem mater erat, alia quoque ratione matrem sibi Jesu probat: quandoquidem et ipsa voluntatem Patris in tantum faciebat, ut de ipsa prædiceret Pater, *Vocaberis voluntas mea in ea (Isai. lxxii, 4)*. Igitur ubi eam visus est ignorasse Filium, ibi amplius honorasse invenitur: cum ei scilicet materni nominis honor duplicatur, pro eo quod eundem Filium, quem alvo gestaverat incarnatum, etiam nunc animo gestabat inspiratum.

3. Cæterum cum dilexisset eam Jesus, in finem dilexit eam, ut non solum propter ipsam finem vendi, verum et in ipsam finem pene faceret loquendi: dum velut inter ultima verba testamenti, curam Matris, cujus debitorem se cognoscebat, charissimo transcribit hæredi. Sic quippe inter Petrum qui plus diligebat, et Joannem qui plus diligebatur, hæreditatem suam Christus divisit, ut Petrus sortiretur Ecclesiam, Joannes Mariam. Huic plane competeat hæc portio non solum jure propinquitatis, sed etiam amoris privilegio testimonioque pudoris. Decebat namque ut non nisi virgo virgini deserviret, quate-

nus et Virgo beata, divino languens præ amore, floribus fulciretur castitatis, et virginitas adolescentis id interim perciperet remunerationis, ut de contubernio proficeret tantæ sanctitatis. Quid etiam, quia fidelis probatus est in obsequio incorruptæ matris; mysteria quoque divinitatis, et arcana Verbi incorruptibilis sibi credi promeruit. Decebat, inquam, ut Matri Domini non alius obsequeretur quam dilectus Filii: quatenus et Mater semper suspirans Filium in dilectum Filii suavius respiraret, et discipulus Magistrum sibi conquerens nimis cito subtractum, Magistram totius veritatis se reperisse gauderet. Idque satis commode provisum, ut scripturus Evangelium familiaris de singulis conferret cum ea, quæ conscia erat omnium; quippe quæ ab initio omnia Filii sui diligentius observaverat, conservans omnia verba quæ de illo erant, conferens in corde suo (*Luc. II, 19, 51*). Sic nempe se Martham exhibuit in cura pueri nutriendi; ut nihilominus Mariæ partes ex secuta credatur in studio verbi cognoscendi. Maxime tamen postquam idem Filius ascendit ubi erat prius, Mater absoluta omni sollicitudine temporali, sanctoque Spiritu, quem præter singulares illas conceptus sui primitias communiter cum Apostolis acceperat, plenius illuminata, gaudebat nimirum vacare, et videre quoniam Jesus est Deus. Visio prorsus ineffabilis gaudii, summæque delectationis omnibus qui diligunt Jesum; sed præ omnibus illi quæ genuit Jesum: cui sicut singulariter excepta est gratia Deum generandi; sic et prærogativa gloriandi in eo quem genuit. Omnino **1037** singularis atque in comparabilis gloria Virginis matris, videre Deum regem omnium in diademate carnis quo coronavit eum; ut et Deum agnoscat et adoret in corpore proprio, et corpus proprium glorificatum videat in Deo. His interim, ut opinor, contemplationibus pascetur Maria, hanc optimam partem elegerat: quæ non ablata, sed perfecta est hodie in ea. Quia enim negligens aut segnis non exstitit in opere Marthæ, nequaquam vacua derelicta est a fructu Mariæ. Labor in actione, fructus seu merces in contemplatione. *Propterea, inquit, quod laboravit anima ejus, videbit et saturabitur (Isa. LIII, 11)*.

4. Vobis hæc dicimus, fratres, ut si quis desiderio tangitur illius optimæ partis quæ in Maria laudatur, sciat quia hæc præmium est illius quæ in Martha non improbat: nec æquum est ut præ-

IN NATIVITATE B. MARLÆ

SERMO I.

Comparatio partus Virginis cum vite quæ incorrupta dat odorem suum.

1. *Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris (Eccli. XXIV, 23)*. Natalem beatissimæ Virginis ma-

tris celebramus, de qua Vita omnium accepit natalem. Nata est hodie Virgo, de qua Salus omnium voluit nasci, ut natis ad mortem, daret ad vitam posse renasci. Nata est hodie Mater nova, quæ primæ matris maledictionem dissolvit; ut per istam benedictionem hæreditate possideant, qui per illam sub-

miu ante meritum requiratur. Jacob prius oportet jungi Liæ, quam fruatur amplexibus Rachel (*Gen. XXIX*): sed et ipsum prius vocari et esse Jacob, quam Israel. *Rectorem, inquit, te posuerunt? curam illorum habe, et sic considera, et omni cura tua explicita recumbe, ut lateris propter illos, et ornamentum gratiæ accipias coronam (Eccli. XXXII, 1-3)*. Labor siquidem operis, seu sollicitudo administrationis, semina sunt justitiæ: pro quibus gaudia metenda sunt ex ore consolantis misericordiæ. Sic enim ait propheta: *Seminate vobis in justitia, metite in ore misericordiæ (Osee X, 12)*. At enim qui parce seminat, parce et metet: et qui seminat in benedictione, de benedictionibus et metet (*II Cor. IX, 6*). Nullus sane tam profusa benedictione seminavit, sicut illa benedicta in mulieribus; quæ benedictum semen de ventre profudit. Sed semen dicam, an fructum? Melius utrumque. Qui enim semen est operantibus justitiam, fructus erit metentibus gloriam. Semen, in passione: fructus, in resurrectione. *Potens in terra semen istud, quod cadens in terram mox excitavit potentiam suam, ut multum fructum afferret, et in semine illo benedicerentur omnes gentes. Unde et ibi sequitur: Generatio rectorum benedicetur (Psal. CXI, 2)*.

5. De benedictionibus suis itaque Maria metat: et quæ benedictionem omnium gentium seminavit, benedictionem omnium gentium singulariter accipiat. *Beatam me dicent, inquit, omnes generationes (Luc. I, 48)*. Parum est hoc. Beatam te dicent omnes beatorum spirituum ordines. *Viderunt hodie ascendentem filia Sion cœlestis et beatam dixerunt, et regnare laudaverunt eam (Cantic. VI, 8)*. Prorsus de benedictionibus suis hodie Maria metit, quia refusa est spiritualiter in eam omnimoda benedictio illa quam de se profudit. Date ei, inquit Spiritus sanctus, de fructu ventris sui; et saturetur illo quem genuit. O Mater misericordiæ, saturare gloria Filii tui; et mitte reliquias tuas parvulis tuis. Tu jam ad mensam, Domina; nos sub mensa catelli. Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, ita familia hæc famelica de te præstolatur alimoniam vitæ. Per te fructum vitæ communicavimus, in mensa præsentium sacramentorum: per te eundem fructum vitæ communicemus in mensa perennium gaudiorum, Jesum benedictum fructum ventris tui; cui est honor et gloria, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

præjudicio maledicti æternifuerant nati. Prorsus nova mater, quæ novitatem attulit filiis inveteratis, vitiumque sanavit tam ingenitæ, quam superadditæ vetustatis. Prorsus nova mater, quæ tam novo miraculo parit, ut pariat, et virgo sit; ipsumque pariat, qui omnia matremque ipsam inter omnia creavit. Mirabilis quidem novitas fecundæ virginitatis, sed longe mirabilior novitas editæ prolis. Nulli enim incredibile jam erit Virginem permansisse quæ peperit, qui Deum agnoverit **1038** esse qui natus fuit. Nulatenus siquidem cum injuria maternæ nasceretur integritatis, qui etiam corrupta redintegrare consuevit: nec veritas assumpti corporis potentiæ præjudicavit Creatoris, quominus servaret sibi, quod pluribus dedit creaturis. Multas nempe creaturas invenies nasci sine corruptione gignentium, et quadam voce sua Creatori super inviolabili partu suo perhibere testimonium.

2. Sed loquatur Mater ipsa, quæ sui conscia est mysterii, et nos edoceat quomodo vel quid ipsa genuerit. Loquatur autem non novæ assertionis argumento, sed antiquo prophetiæ oraculo; quia, ut ait Petrus apostolus, etiam miraculis firmior testis est propheticus sermo (*II Petr. I, 19*). Quid enim minus patet calumniæ, aut suspicionem admittit falsitatis, quam testimonium divinitus de nondum natis prolatum? Longe igitur antequam nasceretur Maria, vocem ipsius assumebat Spiritus, qui in ea futurus erat, et tam divinitatem Filii, quam integritatem Matris, opus videlicet suum, contra blasphemias impiorum defendebat, et si persona ipsius, in modo communem intellectum sequimur, quod nunc audistis dicebat: *Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris (Eccli. XXIV, 23)*. Quod enim personæ Sapientiæ, id est ipsius Filii, tribuit hæc verba contextus lectionis, sicut ipsi scitis, qui regulas nostis Scripturarum, nihil huic præjudicat intellectui, quominus, sicut alia multa, possint aptari personæ quoque Virginis matris. Sed neque illud ignoratis quod satis superque suppetant alia testimonia, familiarius ac manifestius huic negotio servientia: sed non erit fraudanda expectatio vestra de his quæ lectio proposuit hodierna.

3. Respondeat ergo Maria blasphemis tam pro se, quam pro Filio; cunctasque hæreses solo interimat verbo, et dicat: *Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris*. Ac si aperte dicat: Partus quidem meus non habet exemplum in sexu mulierum, sed habet similitudinem in naturis rerum. Quæris quomodo virginitas genuit Salvatorem? Sicut flos vitis odorem. Si corruptum inveneris florem, pro eo quod dedit odorem, violatum crede pudorem, quia eodid Salvatorem. Quid potes calumniari in proprietate similitudinis? Quid enim aliud est virginitas, quam flos inviolati corporis? Quid aliud est filius virginitatis, quam suavitas odoris? Tu tamen cave ne bono moriaris odore. Bonus enim aliis odor vitæ in vitam, his qui scilicet salvi fiunt: aliis odor mortis in mortem, his scilicet qui pereunt, nimirum tanquam odor

PATROL. CLXXXV.

vineæ florentis animalibus venenatis. Sane suavitate hujus odoris refocillabatur spiritus patriarchæ senis, qui filium tangens, et fragrantiam Christi sentiens, de memoria abundantæ suavitatis illius eructabat, dicens: *Ecce odor filii mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus (Gen. XXVII, 27)*. Suavitatem hujus odoris odoratus est Deus Pater, et delectatus repropitiatus est humano generi, cum Filius offerret semetipsum oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis. Hoc suavi odore trahimur, cum per conversionem currimus ad ipsum: hoc trahuntur adolescentulæ, cum per devotionem currunt post ipsum. Quanquam alius sit odor ille qui de fama prædicationis percipitur, alius iste odor qui de vestimentis vel unguentis, vel de ipso fortassis corpore ejus quodammodo crassior aspergitur. Qui utique non est aliud quam virtus quæ de illo exit, quæ pigros excitat, et fervorem amoris innovat, ut ad currendam viam mandatorum exsultare faciat.

4. Quia ergo tam odoriferum fructum edidit, gloriatur Maria et dicat: *Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris*. Pulchre quasi vitis: nam Lotrus Cypri dilectus suus illi (*Cantic. I, 13*), de quo non solum torcular passionis rubens mustum expressit pretiosi sanguinis, quo calix præclarus inebriat sed et quotidie devotio sancta sibi vinum exprimit, quod lætificat cor hominis, et inebriat voluptate gaudii et amoris. Verum non prius inebriat gustus saporis quam trahat suavitas odoris; nec lætificat gaudium visionis, nisi prius alliciat pietas opinionis: quia nisi crediderimus non intelligemus, nec gustabimus quoniam suavis est Dominus (*Psal. XXXIII, 9*). Fides siquidem est quæ odoratur, experientia quæ gustat et fruatur. Ideo fortassis Maria **1039** Jesum suum describens per virtutes ipsius et efficientias, primo suavitatem odoris eum nominat; quia videlicet hoc initio Jesus in nobis habet subsistere, si redolentia sanctæ opinionis suæ ad se nos trahat. Quis sit autem, fructus unde iste odor prodit, et quo nos trahat, aperit cum subdit: *Et flores mei fructus honoris et honestatis (Eccli. XXIV, 23)*. Prorsus iste est Jesus suavitas odoris invitans, honestas sanctificans, honor glorificans. Suavitas odoris, qua velut ad viam adducimur: honestas, per quam deducimur: honor, ad quem perducimur. Pulchre autem honestas dicitur, quasi honoris status. Neque enim honor ille summæ dignitatis et gloriæ statum tunc in nobis habere posset, nisi nunc honestas vitæ et morum sedem ei præpararet. Nullus tunc sicut, nunc, passim cernitur honoratus sine honestate, sicut nec ullus honestus sine honore. Est ergo Jesus primo suavitas odoris his quos vocat: deinde, honestas his quos justificat demum, honor illis quos magnificat. Nam quos prædestinavit, hos et vocavit: et quos vocavit, hos et justificavit: quos autem justificavit, illos et magnificavit (*Rom. VIII, 30*).

5. Talis est igitur Dilectus meus, ait Maria: et iste est filius meus, o filiæ Jerusalem. Iste est benedictus fructus ventris mei, hunc fructificaverunt flores mei.